



Folketingets Finansudvalg  
Christiansborg

19. oktober 2021

## Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 392 (Alm. del) af 2. juli 2021 stillet efter ønske fra Mona Juul (KF)

### Spørgsmål

Kan ministeren for hvert af årene frem mod 2030 oplyse konsekvenserne for pro-venu efter tilbageløb og adfærd samt arbejdsudbud og BNP af at omlægge SU'en på kandidatdelen til et rentefrit lån samtidig med at afdrag på lån først påbegyndes når den studerende er hhv.

- a) i beskæftigelse
- b) har en årsindkomst, der er større eller lig medianlønnen i Danmark
- c) har en årsindkomst på 300.000 kr.,
- d) har en årsindkomst på 400.000?

I alle scenarier bedes det lagt til grund, at eventuel restgæld eftergives efter 20 år.

### Svar

Der er lagt til grund for besvarelsen, at SU-stipendiet omlægges til lån på kandidatuddannelserne, og at de nuværende muligheder for SU-lån samtidig fastholdes, således at SU-modtagere vil have samme potentielle forbrugsmuligheder som i dag. Studerende får dermed mulighed for at tage et nyt rentefrit SU-lån, svarende til det nuværende stipendium, samtidig med, at de også har mulighed for at tage det eksisterende SU-lån, hvor eksisterende regler for rente- og afdragsbetaling fastholdes.

Det skal bemærkes, at med det nuværende SU-system bortfalder alle tillægsydelse (fx SU-handicaptillæg), når studerende ikke modtager SU-stipendium eller slutlån. Det er lagt til grund, at disse tillægsydelser også omlægges til lånemuligheder.

Hvis eventuel restgæld eftergives efter 20 år, er det centralt, hvor stor en andel som ikke når at betale hele deres gæld af, og hvor mange der slet ikke når at påbegynde afbetalingen. Det er lagt til grund, at når først afdragene er påbegyndt, så forsætter afbetalingen uanset fremtidige ændringer i beskæftigelsesstatus og indkomstniveau.<sup>1</sup> Derudover er det lagt til grund, at afdragende forfalder til betaling, hvis personen udvandrer.

---

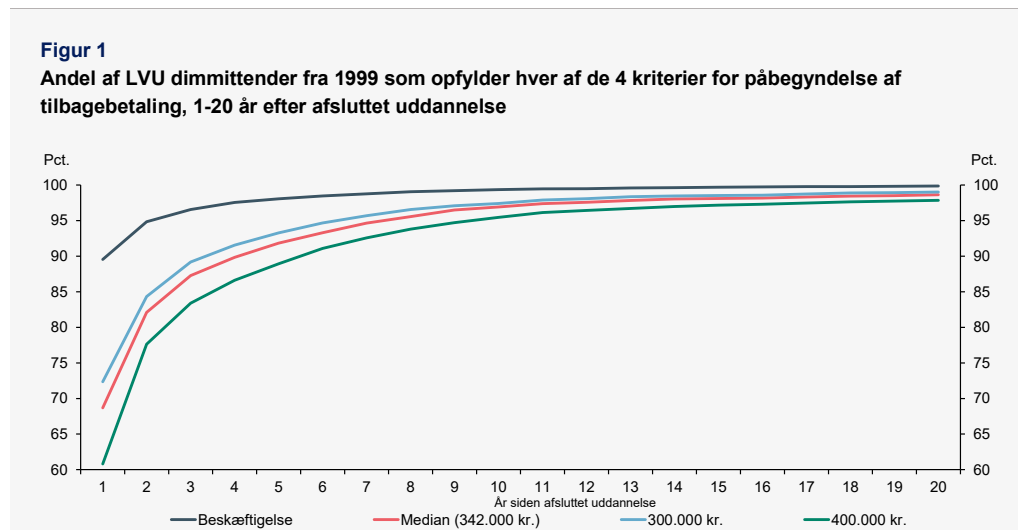
<sup>1</sup> Der er i beregningerne ikke taget højde for, at der kan være nogen, som mister deres beskæftigelse igen, og af den grund misligholder afbetalingerne på deres gæld. Det svarer i princippet til en antagelse om, at de forhøjede renter på misligholdt gæld, dækker udgifterne til den del af gælden, som må afskrives som tab.

Hvor mange, der når at afdrage hele deres SU-gæld, afhænger således blandt andet af, hvordan reglerne for afdrag konstrueres. For SU-lån efter gældende regler er der fastsat en maksimal tilbagebetalingstid, som afhænger af, hvor stort et lån der er optaget under studiet. Tilbagebetalingen begynder først 1. januar et helt kalenderår efter udgangen af det år, hvor uddannelsen slutter.

Beregningsteknisk lægges det til grund, at afdragsperioden på et rentefrit SU-lån på kandidaten fastsættes til 10 år uanset lånebeløbets størrelse og hvornår afdragsperioden starter.

For at vurdere, hvor mange der år for år vil opfylde betingelsen for tilbagebetaling, undersøges den historiske udvikling i arbejdsmarkedstilknytningen for kandidater som dimitterede i 1999.

Omkring 90 pct. er i beskæftigelse (eller udvandret) året efter de afslutter deres kandidatuddannelse, idet det skal bemærkes, at der ikke er taget hensyn til, om der er tale om deltids- eller delårsbeskæftigelse, *jf. figur 1*. En del færre har opnået årsindkomster på henholdsvis 300.000 kr., 342.000 kr. (medianindkomsten i 2019) og 400.000 kr. (alle opgjort i 2021-niveau) i året efter afslutning af uddannelsen. Det er fx først efter 6 år, at 90 pct. af dimittenderne har opnået en erhvervsindkomst på over 400.000 kr. (2021-niveau).



Anm.: Indkomstgrænserne er opgjort i 2021-niveau. Beskæftigelse er opgjort som personer med ATP-indbetalinger fra beskæftigelse i året. Årsindkomsten er opgjort på baggrund af den samlede erhvervsindkomst (løn, overskud af selvstændig virksomhed og arbejdsmarkedsbidragspligtige honorarer, dog ekskl. arbejdsgiveradministrerede pensionsindbetalinger). Medianindkomsten er opgjort på baggrund af alle beskæftigede (personer med ATP-indbetalinger) i 2019, opgjort i 2021-niveau.

Kilde: Egene beregninger på baggrund af lovmodellens datagrundlag (fuldtælling af hele befolkningen).

Med de ovennævnte forudsætninger vil langt størstedelen påbegynde og afslutte tilbagebetalingen, inden der er gået 20 år, fra uddannelsen er afsluttet. Efter 10 år vil 99 pct. have været i beskæftigelse eller være udvandret. Godt 97 pct. vil have haft mindst ét år med en erhvervsindkomst på 300.000 kr., knap 97 pct. vil have haft

mindst ét år med erhvervsindkomst over medianen og godt 95 pct. vil have haft mindst ét år med erhvervsindkomst over 400.000 kr.

#### *Umiddelbar provenuvirkning*

Omlægning af SU-stipendiet til et lån på kandidatuddannelser vil fuldt indfaset reducere SU-udgifterne med knap 3,5 mia. kr. (2021-niveau), svarende til 1,8 mia. kr. efter skat og tilbageløb, *jf. tabel 1.*

**Tabel 1**

**Reduktion i SU-udgifter før og efter skat og tilbageløb, mio. kr., 2021-niveau**

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt
Reduktion i SU-udgifter	300	2.000	3.450	3.450	3.450	3.450	3.450	3.450	3.450	3.450
Efter skat og tilbageløb	150	1.050	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800

Anm.: Det er lagt til grund, at omlægningen vil træde i kraft for studerende, der påbegynder deres kandidatuddannelse sommeren 2022. Beregningsteknisk er det antaget, at forslaget er fuldt indfaset efter to år. Beløbene er afrundet til nærmeste 50 mio. kr.

Kilde: Egene beregninger.

Omlægningen til lån medfører isoleret set en styrkelse af den offentlige saldo i de enkelte år, idet staten kan finansiere udbetalingen af SU-lånene ved at øge den offentlige gæld, der så kan afdrages i takt med SU-lånene tilbagebetales.<sup>2</sup> Statens renteudgifter skal dog finansieres løbende. Hvis SU-lånet ydes rentefrit, må statens renteudgifter finansieres over den offentlige saldo. På samme måde vil eventuel eftergivelse af gæld svække saldoen. Eftergivelsen vil dog først være relevant, en årrække efter tiltaget er trådt i kraft.

Baseret på en forudsætning om at den observerede beskæftigelsesprofil for de, der afsluttede en kandidatuddannelse i 1999, kan afspejle den fremadrettede profil for dem, der afslutter deres uddannelse i 2021, kan der opgøres en samlet umiddelbare provenuvirkning af statens renteudgifter forbundet med at yde rentefrit lån samt af eftergivelse af gæld, *jf. tabel 2.*

<sup>2</sup> Forhøjelsen af den offentlige gæld modsvarer af en fordring hos den enkelte SU-låntager, hvorved den offentlige nettogæld ikke påvirkes. Dertil kan det bemærkes at ØMU-gælden opgøres brutto. Det vil sige, at ØMU-gælden ud over saldoen på de offentlige finanser også påvirkes af fx parallelle ændringer i statens aktiver og passiver. Et tiltag, som det skitserede, vil beregningsteknisk forøge ØMU-gælden.

**Tabel 2**

**Samlet umiddelbar provenuvirkning af statens renteudgifter forbundet med at yde rentefrit lån, samt virkning af eftergivelse af gæld efter 20 år, fordelt på de fire scenarier for påbegyndelse af tilbagebetaling, 2021-niveau**

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt
<b>a) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende er i beskæftigelse</b>										
Statens renteudgifter	0	0	-50	-50	-100	-100	-150	-150	-200	-450
Gæld der eftergives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samlet umiddelbar virkning efter skat og tilbageløb	150	1.050	1.750	1.750	1.700	1.700	1.650	1.650	1.600	1.350
<b>b) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst, der er større eller lig medianlønnen i Danmark</b>										
Statens renteudgifter	0	0	-50	-50	-100	-100	-150	-150	-200	-500
Gæld der eftergives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-50
Samlet umiddelbar virkning efter skat og tilbageløb	150	1.050	1.800	1.750	1.750	1.700	1.700	1.650	1.650	1.300
<b>c) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst på 300.000 kr.</b>										
Statens renteudgifter	0	0	-50	-50	-100	-100	-150	-150	-200	-450
Gæld der eftergives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-50
Samlet umiddelbar virkning efter skat og tilbageløb	150	1.050	1.800	1.750	1.750	1.700	1.700	1.650	1.650	1.300
<b>d) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst på 400.000 kr.</b>										
Statens renteudgifter	0	0	-50	-50	-100	-100	-150	-150	-200	-500
Gæld der eftergives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-50
Samlet umiddelbar virkning efter skat og tilbageløb	150	1.050	1.800	1.750	1.750	1.700	1.700	1.650	1.600	1.250

Anm.: Beskæftigelse er opgjort som personer med ATP-indbetalinger fra beskæftigelse i året. Årsindkomsten er opgjort på baggrund af den samlede erhvervsindkomst (løn, overskud af selvstændig virksomhed og arbejdsmarkedsbidragspligtige honorarer, dog ekskl. arbejdsgiveradministrerede pensionsindbetalinger). Medianindkomsten er opgjort på baggrund af alle beskæftigede (personer med ATP-indbetalinger) i 2019, opgjort i 2021-niveau. Det er lagt til grund, at omlægningen vil træde i kraft for studerende, der påbegynder deres kandidatuddannelse sommeren 2022. Beregningsteknisk er det antaget, at forslaget er fuldt indfaset efter to år. Tilsvarende til de eksisterende SU-lån begynder tilbagebetalingen først 1. januar et helt kalenderår efter udgangen af det år, hvor uddannelsen slutter. Beløbene er afrundet til nærmeste 50 mio. kr., hvorfor renteudgifterne i 2022 og 2023 er afrundet ned til 0.

Kilde: Egene beregninger.

### *Arbejdsudbud*

Den isolerede virkning på arbejdsudbuddet af en omlægning af SU-stipendiet på kandidatdelen til et rentefrit lån tager udgangspunkt i de samme opgørelsesmetoder, som er anvendt i *besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 123 af 7. februar 2020*.

I forhold til arbejdsudbudsvirkningen af den foreslåede tilbagebetalingsordning kan det forventes, at studerende i højere grad inddrager beskæftigelsesmulighed og fremtidig løn ved valg af kandidatuddannelse. Dette vil i givet fald føre til øget beskæftigelse blandt dimittender.

Omvendt, hvis tilbagebetalingen af SU-lånet knyttes op på beskæftigelse eller indkomst, kan det forventes, at udsigten til at skulle afdrage på sin SU-gæld, alt andet lige reducerer incitamentet til deltagelse på arbejdsmarkedet og eller tilskyndelsen til at lægge en ekstra arbejdsindsats. Udskydelse af beskæftigelse med ét enkelt år, vil dog, for langt de fleste, ikke ændre på, at de fortsat vil kunne nå at betale lånet helt ud.

Finansministeriet har ikke grundlag for at skønne over de to sidstnævnte modsatrettede adfærdseffekter.

På den baggrund er der i den samlede vurdering af de økonomiske konsekvenser alene indregnet den skønnede virkning fra reduceret studieforsinkelse på 2.700 fuldtidspersoner, *jf. tabel 3*. BNP-virkningen skønnes fuld indfaset at være 2,1 mia. kr. (2021-niveau).

**Tabel 3**  
**Virkninger af reduceret studieforsinkelse, 2021-niveau**

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt
Arbejdsudbud (fuldtidspersoner)	0	0	1.350	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700
Dynamisk provenu (mio. kr.)	-50	-100	200	550	550	550	550	550	550	550
BNP-virkning (mio. kr.)	0	0	1.050	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100

Anm.: Det er lagt til grund at omlægningen vil træde i kraft for studerende, der påbegynder deres kandidatuddannelse sommeren 2022. Beregningsteknisk er det antaget, at forslaget er fuldt indfaset efter to år. Arbejdsudbuddet er afrundet til nærmeste 50 personer, beløbene er afrundet til nærmeste 50 mio. kr.

Kilde: Egene beregninger.

Det samlede skøn for provenu efter tilbageløb og adfærd i form af reduceret studieforsinkelse er opgjort i tabel 4.

**Tabel 4**  
**Samlet provenu efter tilbageløb og adfærd i form af reduceret studieforsinkelse, 2021-niveau**

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt
<b>a) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende er i beskæftigelse</b>										
Virkning på strukturel saldo	100	950	2.000	2.300	2.250	2.250	2.200	2.200	2.150	1.900
<b>b) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst, der er større eller lig medianlønnen i Danmark</b>										
Virkning på strukturel saldo	100	950	2.000	2.300	2.250	2.250	2.200	2.200	2.150	1.850
<b>c) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst på 300.000 kr.</b>										
Virkning på strukturel saldo	100	950	2.000	2.300	2.250	2.250	2.200	2.200	2.150	1.850
<b>d) Afdrag på lån påbegyndes først, når den studerende har en årsindkomst på 400.000 kr.</b>										
Virkning på strukturel saldo	100	950	2.000	2.300	2.250	2.250	2.200	2.200	2.150	1.800

Anm.: Se anmærkning til tabel 2.

Kilde: Egene beregninger.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen  
Finansminister